

GÜLŞEN-İ EBRÂR VE MA'DEN-İ ESRÂR ADLI ESERİN ŞAİRİ MÜNİRİ ÜZERİNE¹

A STUDY ABOUT THE POET OF “THE FLOWER GARDEN OF THE VIRTUES AND TREASURE OF MYSTERY”, MUNIRI

Dr. Meheddin İSPİR*

Özet

Münîrî, 16. Asırda yaşamış, *Gülşen-i Ebrâr ve Ma'den-i Esrâr* adlı eserin şairidir. Şair hakkında kaynaklarda bilgi olmaması nedeniyle onu bu eserinden hareketle tanıtmak, hayatı hakkında bilgi vermek, düşüncelerini, kişiliğini, yaşayış ve dünya görüşünü ortaya koymak durumundayız. Ayrıca bu çalışmada Münîrî mahlaslı diğer şairler hakkında da bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Münîrî, Mesnevi, Bülbül-nâme, Tasavvuf, Edebî Eser

Abstract

The poet of “Gülşen-i Ebrar And Maden-i Esrar”, Münîrî, lived in XVI. century. Because of lack of knowledge about the poet in works, we have to give knowledge about his life, works, personality, ideas that we learned from his works. In addition, in this study we will give knowledge about other poets who used the nickname “Münîrî”.

Keywords: Münîrî, Mesnevi, Bülbül-name, Sufism, Literary Work

¹ Bu makale şu tezden düzenlenerek hazırlanmıştır: İspir, Meheddin, Münîrî'nin Gülşen-i Ebrâr ve Maden- i Esrâr Mesnevisi (İnceleme - Metin - Sadeleştirme), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2004

* Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Okt.. mail: mehispir@hotmail.com

1. MÜNİRÎ

1.1. Hayatı

Münîrî, Gülşen-i Ebrâr ve Ma'den-i Esrâr adlı eserin şairidir. Şair hakkında kaynaklarda bilgi olmaması nedeniyle onu bu eserinden hareketle tanıtmak, hayatı hakkında bilgi vermek, düşüncelerini, kişiliğini, yaşayış ve dünya görüşünü ortaya koymak durumundayız.

Münîrî, Kanuni Sultan Süleyman'a, Şehzade Selim'e ve İbrahim Gülşeni'ye medhiye yazdığı eserini Şehzade Selim adına düzenlemiştir. Münîrî'nin söyleyişinden Şehzade Selim'e yakın olduğunu, onun ilgisini ve sevgisini kazandığını, bu ilgi ve sevgiden dolayı da mutlu olduğunu görüyoruz:

*Anuñ nāmına yazdum bu kitabı
Anuñ devrinde buldum feth-i bâbı
Cihân durduķca dursun ad u şanı
İhâta iylesün hükmi-cihânı
Diyeler ola kim bir gün **Münîrî**
Selîm Hân imiş anuñ dest-gîri (220-222)*

Eseri Gelibolu'da yalnızlık köşesinde, derin düşünceler içerisinde yazmaya başladığı bu eseri H.956 / M. 1549'da tamamlamanın mutluluğunu yaşar:

*Oturmuşdum Geliboli'de bir gün
Ferâgat köşesinde şöyle maḥzûn (181)
Ṭoķuz yüz elli altı idi tarih
Ki icâze irişdi bu müsennâ (5172)
Çü bu rüşen saḥâyîf buldı encâm
Muḥabbet tıfl-ı rûḥum kıldı ibkâ (1573)*

Şair, eserde Gelibolu'yu üç yerde daha anar. Şair Gelibolu'da yaşanan bir olayı anlattıktan sonra şöyle devam eder:

*Geliboli'da hem bir er dişîye
Uyup az kaldı kim 'ahdini şıya (2124)*

Gelibolu'da öğrendiği bir bilgiyi aktarması da şairin orada yaşadığına tanıklık eder:

*Geliboli'de ben de oldum âgâh
Ki bir ehl-i Haḫḫ'a bir niçe gümrâh (2591)*

Anlattığı olayın Gelibolu'da olanlara örnek olmasını istemesi onun Gelibolu'yu iyi bildiğini göstermektedir.

*Geliboli'de bu ḫâlet bu gûne
Olupdur ḫâlî olana numûne (3198)*

Bu bilgilerden hareketle şairin Gelibolulu olması muhtemeldir. En azından böyle bir hacimli eseri Gelibolu'da yazmış olması, hayatının bir bölümünü orada geçirdiğinin bir işaretidir.

Gülşen-i Ebrâr ve Ma'den-i Esrâr Adlı Eserin Şairin Münîrî Üzerine

Münîrî, eserinde İbrahim Gülşeni'ye medhiye yazmış, bu medhiyede Gülşeni'yi övüp ona duada bulunduğundan sonra kendisini onun yetiştirdiğini söylemiştir. Önceleri bilgidен, gönül arınışlığından, Allah aşkından yoksun olarak kötülükler içinde yaşarken İbrahim Gülşeni'ye gittiğini, onun makamında yetiştiğini ve bilgiyi, görgüyü, sevgiyi, Allah aşkıını, nefsi arındırmayı ondan öğrendiğini, kısaca tüm eğitimini ondan aldığını söylemektedir.

Anuñla kim açıldı bize bu rāh
Pes añmaq vācib oldı anı her gāh (307)
Ne Rabbimiz ne nefsimiz bilirken
Ne disek sözüümüzde yañılırken (311)
Çamış gibi eğilirken yel ile
Açarken çüp gibi her bir sel ile (312)
Ĥüdā'dan yaña kıldı bizi irşād
Fütühāt ile oldı cānımız şād (313)
Anuñla ĥāşıl oldı bunca ref'tār
Anuñla zāhir oldı gizli esrār (321)
Anuñla nefsimüz buldı felāhı
Anuñla cānımız buldı cenāhı (322)

Bu bilgiler bize Münîrî'nin Gülşenî tarikatından olduğunu göstermektedir. Şairin İbrahim Gülşenî elinde yetişmiş olması, onun *Gelibolu'da* tarikatın bir görevlisi olarak irşat faaliyetlerinde bulunduğunun açık göstergesidir. Çünkü bu eserde şair, insanların olgunlaşabilmeleri için tarikata girmelerini, bir şeyhe bağlanmalarını, benliklerini bir kenara koyup gönlü arındırarak Allah'ın veli kullarına yakın olmalarını söyler ve Allah'a kavuşma yolunun velilere bağlanıp onların eğitiminden geçmekle mümkün olabileceğini belirtir. Kendi durumunu da buna örnek verir. İbrahim Gülşenî'ye bağlanmadan önce boş bir hayat sürdüğünü, ona bağlanıp ders aldıktan sonra olgun bir kişilik kazandığını söyler.

Münîrî, bu eseri yazdığında *Kanuni Sultan Süleyman padişah* (ö.H.1566), oğlu *Selim* (d.1524/ö.1574) ise şehzadedir. *İbrahim Gülşenî* ise hayatta değildir. Şair, İbrahim Gülşeni'nin adını anmak için ona medhiye yazmıştır. Gülşenî 1534'te ölmüş, Münîrî eserini 1549'da tamamlamıştır. Bu bilgilerden hareketle Münîrî'nin 16. yüzyılda yaşadığını, bu eseri olgun bir yaşta tamamladığını söyleyebiliriz.

Kaynaklarda şairle ilgili, Agah Sırrı Levent, Attar'ın *Bülbülnamesi*'ni Çevirenler ve Eserleri yan başlığı altında, *Münîrî (16.y.y) Gülşen-i Ebrar, (H.956 = M. 1549) Bülbülname'den genişletilerek çevrilmiştir*,² bilgisini vermiştir. Prof. Dr. Amil Çelebioğlu da *Münîrî'nin beş-altı bin beyit arasındaki Gülşen-i Ebrâr ve Ma'den-i Esrâr isimli mesnevisi, Attar'ın Bülbülnamesi'nden nakil olup 956/1549 tarihinde tamamlanmıştır. Kanuni Sultan Süleyman ve Şehzade Selim medhiyesini ihtiva etmektedir*,³ şeklinde açıklamada bulunmuştur.

1.2. Edebî ve Tasavvufî Kişiliği

Şair hakkında vereceğimiz bilgiler bu eserden yapacağımız çıkarımlarla sınırlı olacaktır. Şair, şiirlerin sonunda *Münîrî* mahlasını kullanmakla yetinmiş, kendi hayatı

² Levent, Agah Sırrı, *Türk Edeyatı Tarihine Giriş*, 1.Cilt., Ankara 1996, s. 138.

³ Çelebioğlu, Amil, *Kanuni Sultan Süleyman Devri Türk Edeyatı*, İstanbul, 1994, s.92.

hakkında bilgi vermemiştir. Eserin kendi hattı olduğunu, onu yüz dikkat ile yazdığını, bu nazmı kendisinin düzenlediğini belirtmiştir:

Rübā'î

*Dünyānuñ olur naqşa mübeddel çok ziyādı
Her bey'inüñ āher iriştir kesr ü kesādı
Bu haṭṭı **Münîrî**-i za'îf iyledi imlā
Bāşed ki cihānda añıla ḥayr ile adı (5108)*

Rübā'î-i Diğer

*Dünyāda ecel kimseye virmez çü mecālî
Toprağa şalar günde niçe niçe aḥālî
Yüz diqqat ile yazdı **Münîrî** bu kitābî
Ḥayr ile ola kim añıla tā bu emālî (5210)*

Rübā'î

*Mevcūd-ı cihān āher olur cümle çü fānî
Her tîr ü kemān ehli yaşar bunda kemānî
Bu nazma **Münîrî** dürişüp virdi niḫāmî
Ḥayr ile ola kim añıla adı vü şanı (5212)*

Münîrî, bu eserinde, Türkçe'yi iyi kullanmakla birlikte Arapça ve Farsça kelimelere de yer vermiştir. Arapça'dan aldığı kelimeler çoğunluktadır. Arapça ve Farsça'dan iktibas yoluyla aldığı Farsça beyitlerin, ayet ve hadislerin Türkçe karşılıklarını şiirinde işlemiştir. Bu da onun Arapça ve Farsça'yı iyi bildiğini göstermektedir. Yaptığı bu alıntılar ile şiirin akışını konunun anlatımıyla paralel olarak sürdürmüştür.

Münîrî, sözün görünüşüne değil içeriğine önem verir. Onun için önemli olan sözle kapalı kapıları açmak, gizli olanları açığa çıkarmaktır:

*Çü fāş olmak diler sur-ı nihānî
Beyāna açalum nuṭṭ u zübānî (334)
Ḳalem aldım ele geldim beyāna
Ḳulağ aç gel berü rāz-ı nihāna (345)*

Bilgisiz olanlar, bir bilenin yanında yetişmemiş olanlar yazar olamazlar. Yazmak için bilmek gerekir:

*Ol el kim dutmadı üstād elini
Ne bilsün bu yoluñ ḳāl u belîni (363)
Ne bilsün neydügin yazuda ma'nî
Musāvîdîr yanında hest-ile ni (364)*

Yazan, yazdıran, sanatı ortaya koyan, ortaya konulan Allah'tır:

*Yazan ol yazdıran ol yazı oldur
Cihānda ḥikmet ile sun'ı boldur (379)*

Gülşen-i Ebrâr ve Ma'den-i Esrâr Adlı Eserin Şairin Münîrî Üzerine

Arınmış gönle sahip olmayan insanlar söylenen doğruları anlayamazlar; bu güzel sözler onlara sıradan bir sözmüş gibi görünür. Böylece sözü söylemek kadar anlamak da önemlidir. Anlamayan için en güzel söz bile değersizdir:

*Nazar şâfî gerekdür şâf-ı dilden
Ki bu güftârı fehm ide bu dilden
Hased olsa gönülde olmaz ol şâf
Görünür ehl-i haq sözi aña lâf (389-390)*

Söylediklerinin görünürde bir hikaye olduğunu, ancak manadan renk ile koku verdiğini, bu nedenle sözün önemli olduğunu vurgular. Asıl anlatılan insandır, insanın davranışlarıdır. Bu insan davranışları kuşlar kişileştirilerek verilir. Bu yönüyle şair insanı eğitme konusunda temsili hikayeleri kullanır:

*Hikâyetdür egerçi şuretâ bu
Virür ma'niden ammâ renk ile bû (390)*

Şair sözden çok manaya önem verir. Manayı inciye benzetir. İnsanın dilinde mana incileri saklıdır. Önemli olan o mana incilerini ortaya çıkarabilmektir:

*Şadefdür gūyiyâ bu nuḡ-ı insân
Olur zımnında ma'nî dūrri pinhân
Şadef durduḡca deryâda nihânî
Görünmez kimseye dūr-i şehânî (3255-3256)*

16. Yüzyıl, *Her bakımdan Türk kültür ve edebiyatının, tamamen şahsiyetini kazandığı en zengin ve verimli bir kemal devresini teşkil ettiğinden*⁴ dolayı Münîrî de bu dönemin bir şairi olarak, mesnevi biçimindeki bu eserini günün edebî anlayışıyla ortaya koymuştur. Arapça ve Farsça kelimelere yer vermiş ancak kullandığı bu kelimeler eserin genel anlatımı içerisinde anlaşılabilirliği bozmamıştır. *Tevhid, Na't, Medhiye* türündeki şiirlerinin dili biraz daha ağırdır.

*Ġanîdür yoḡ şerîkiyle şebîhi
Yaradan ol kabîhiyle vecîhi (15)
Zehî kadîr zehî luḡf ıssı Allâh
Ki hânına sunar minḡâd u gümrâh (40)
Mücellâ idi hem mir'âti cânı
Anuñ çün gördi ol rûy-ı nihânı (93)
Emür-i 'âdil ü sultân-ı fâzıl
Şurûruñ kâmi'-i hayrâta mâyıl (155)
Cenâb-ı ibn-i şâh-ı kişver-i Rüm
Ki anı bir güzîde kıldı kayyüm (206)
Sözün keşf ile söyledi temâmet
Ki her sözi olurdı bir kerâmet (289)*

Münîrî bu eserini insanları eğitmek, onlara dini öğütlerde bulunmak ve hikâyelerden yola çıkarak kıssadan hisse vermek amacını gütmüştür. Bu yönüyle o edebiyatı sanat yapmak için değil, toplumu eğitmek için kullanmıştır. Bu ve buna benzer

⁴ Çelebioğlu, ., age., s. 7.

eserler Divan edebiyatının toplumsal yönünü ortaya koyarlar. Halkla beraber olan bu tür şairler kendi görüşlerini, tasavvufî ve dinî konuları halka sevdirmek ve benimsetmek için şiir yazmışlar, böylece hem halka şiiri sevdirmişler hem de görüş ve düşüncelerini geniş kitlelere ulaştırma olanağı bulmuşlardır. Münîrî de mutasavvıf bir şairdir. Tasavvuf onun gayesidir. *Aslında mutasavvıf şairler iki kısma ayrılabilir: Hallac-ı Mansur, Seyyid Nesimi, Ahmet Yesevi, Niyazi-i Mısri, İbrahim Hakkı gibi Hak yolunda gerçeğe erişmiş şairler birinci kısımda toplanırlar. Bunlar aynı zamanda şeyh ve müridlerdir. Önce mutasavvıf sonra şairdirler. Bu şairlerin şiirlerindeki tasavvuf, ilk bakışta görülür, olduğu gibi ortadadır. İkinci kısımda olanlar ise, tasavvufu sanat yönünden gören şairlerdir.*⁵ Münîrî önce tasavvufu amaçlayan birinci gurup şairlerdendir. Tasavvufî kişiliğini bu eserinde açıkça ortaya koymuştur. Bayezid-i Bistami, Cüneyd-i Bağdadi, Hallac-ı Mansur, Şiblî, Ferüdidin Attar, Şeyh Sa'dî, Mevlana Celaleddin-i Rûmî, İbrahim Gülşenî gibi büyük mutasavvıfların görüşlerine yer vermiştir. Mevlana'nın *Mesnevisi*'nden etkilenmiş, bu eserden yer yer alıntılar yapıp düşüncesini güçlendirerek işlemiştir:

*Dağı rüşen işitgil Mesnevî'den
Kelâm-ı Ma'nevî'den Mevlevî'den (1110)
İşitgil Mesnevî'den sen bu remzi
Dağı uşşâka itme ta'n u lemzi (1542)
Ki maksûda irişüp kalmayasın
Sözini Mesnevî'nün añlayasın (1921)*

Cimriliğiyle Bilinen Mısır Taciri'nin Hikayesi'ni Şeyh Sadi'nin kitabından aldığı söyler.

*Kitâbında getürdi Şeyh Sâdî
Ki Hak'dan bulmuş idi 'izz ü sa'di (4084)*

*Mışırda vardı bir merd-i tâcir
Ki meşhûr idi ol beyne'l-ekâbir (4085)*

Şeyh İbrahim Gülşenî'ye övgü yazan, O'nun manevi feyizle esrini yazdığını söyleyen şair, Halveti tarikatının bir kolu olan İbrahim Gülşenî'nin kurduğu *Gülşenilik* içinde yer alır.

*Yoğ idi bizde bu üslûba kudret
Eger feyz itmese ol şeyh-i ezkâ (5146)
Maqâm-ı ihtisâsı olup ihlâs
Şerî'atda olan etķâ vü aķşâ
Ki ya'nî Şeyh İbrâhim-i ekrem
Ki oldı Gülşenî birle mükennâ
Anuñdur bu beyân u bu feşâhat
Odur ma'nide bu güftâr-ı güyâ (5150-5152)*

Münîrî *Vahdet-i Vücut* görüşünü savunur. *Vahdet-i vücut, varlığın birliği demektir. Allah'tan başka varlık olmadığını idrak ve şuuruna sahip olmak, bilmek. Vahdet-i vücut zevkle elde edilir, yaşanarak bilinir. Her şey o Bir'in çeşitli şe'nerinden, görünüşlerinden tecellilerinden ibarettir.*⁶ Âleme birlik gözüyle bakılması gerektiğini, bu

⁵ İpekten, Haluk, *Fuzuli Hayatı Sanatı Eserleri*, Ankara, 1991, s. 26.

⁶ Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ankara, 1997, s. 741

Gülşen-i Ebrâr ve Ma'den-i Esrâr Adlı Eserin şairin Münîrî Üzerine

gözle bakılınca her yerde Allah'ın görüleceğini, her yerde Allah'ı göremeyen gözün mutlu olamayacağını söyleyen şair, tüm varlıkların aslının birlik olup yine birliğe secde ettiklerini, görünürde çok şekil olduğunu ancak Allah'tan başka varlık olmadığını, her şeyin O'nun varlığında olduğunu belirtir. Şaire göre, bu düşünceyi anlayabilmenin yolu akıl değil, aşktır:

*Göz açıp 'āleme tevḥīd ile bak
Görine tā ki her yirde saña Ḥaḳ
Ne göz ki görmedi her yerde Ḥaḳkı
Sa'ādet bābına itmedi daḳḳı
Nazar ḳıl bunca bu aḡ u ḳaraya
Ki ḳandan geldi bunlar bu araya
Ḳamu a'dāduñ aslın añla vāḥid
Ki olmuş Vāḥid'e her biri sācid
Fūrū'ı ḳoyup olḡıl aşla vāşıl
Gözine olmasun bu perde ḥāy[?]il
Göresin andan özge nesne yoḡdur
Cihānda dürlü sīret gerçi çoḡdur
Yazan ol yazdıran ol yazı oldur
Cihānda ḫikmet ile sun'ı boldur
Münezzeh şüretler bu cümleden ol
Ṭolu ma'nide andan şaḡ ile şol
Ne ansız bizde bu şüret görünüñ
Ne aña irmeye ḳudret görünüñ
Uzanmaz bu yola 'aḳluñ ayaḡı
Meger kim 'ışk ola anuñ dayaḡı (373-382)*

Münîrî, bu varlığın birliğini kavrayabilmek için de kuş dilinin öğrenilmesi gerektiğini söyleyerek eserin tümünü bu görüş çerçevesinde ele almıştır. Varlığı kavramanın temel dayanağı aşktır, sevgidir; sevgi denizine dalmaktır. Bu sevgi denizine dalıp aşk ile gönlünü arındıran kişi varlıkta bedenini yok eder, böylece varlığın birliğini kavramış olur:

*Fenā bulmayıcak sālik özinden
Seçemez gicesini gündizinden
Muḥabbet bahrına ḫalmasa insān
Zuhūra gelmez andan dürr-i 'irfān
Aña kim itmedi 'ışk āşinālıḳ
Eline girmedi bu rüşenālıḳ (370-372)*

Şaire göre kişinin sonsuzluğu elde edebilmesi için varlıkta yok olması gerekir. Çünkü yok olan görünürdür, aşk şarabını içenler bu suretten kurtulup ölümsüzleşirler:

*Fenāyā irmeyen irmez beḳāya
Kederden geçmiyen girmez şafāya
Gözetme şüreti ma'nī yolın gör
Ölen sūretdür aña iy gözi kör
İçenler cām-ı bāḳiden müdāmī
Diridür añlar ölmezler müdāmī (814-816)*

Tasavvufî bir düşünce yapısı içerisinde eserini yazan Münîrî, şiiri düşüncelerini anlatmak için bir araç olarak kullanmıştır. İnsanların söyleneni okuması, okuduğundan zevk alması, güzellik duygusunun vermiş olduğu ihtiyacı karşılayabilmesi için sanatsal anlatım önemlidir. Bunun önemli oluşundan dolayı şair manaya önem vermekle birlikte şekli de ihmal etmemiş eserin şekil ve içerik yönünden uyumlu olmasına, güzel olmasına, yeni olmasına özen göstermiştir. Eserin genel yapısına baktığımızda bunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Bunu onun şu beyitlerdeki söyleyişinden de anlayabiliriz.

*Çü fâş olmak diler sır-ı nihânî
Beyâna açalum nuṭṭ u zübânı
Gülîstân-ı ḥaḳâyîḳ güllerinden
Baḫîl el degmemiş sünbüllerinden
Direlüm deste deste dâne dâne
Virelüm anı uşşâḳ-ı cihâne (334-336)*

Şairin böyle hacimli bir eser yazmış olması, eserde mesnevi nazım şeklinin yanında kaside, gazel ve rubai nazım şekillerini de kullanmış olması onun başka eserlerinin de olabileceğini akla getirmektedir. Şiir söylemedeki rahatlığı ve akıcılığı onun iyi bir şair olduğunu göstermektedir. Aşkı öncü edinen, aşkla ilmi birleştiren Münîrî, öğretici üslubuyla dikkat çekmekte, tasavvufî düşüncenin zenginliği içerisinde sözünü kolay bir biçimde söyleyebilmektedir.

2. MÜNİRÎ MAHLASLI DİĞER ŞAİRLER

2.1. Amasyalı İbrahim Münîrî (ö. H. 927/ M. 1521)

Şair ve Tarihçi. Amasyalıdır. Sultan II.Bayezid'in oğlu Şehzade Sultan Ahmed'in mahiyetindeki şairlerdendir. Şehzade Ahmed'e kasideler sunmuş onun iltifatını kazanmış, özel meclislerinde bulunmuştur. Daha çok ilmi eserleriyle tanınmıştır. Türkçe ve Farsça divanı, Fıkıhtan bir Risalesi, Tezkiretü'l-Vekâyi isminde Osmanlı Tarihi ve Mihr ü Müşteri adında manzum bir eseri vardır. H.927/ M. 1521'de Sofya'da vefat etmiştir.⁷

2.2. Edirneli Hüseyin Münîrî (ö. H.1135 / M. 1722-23)

Asıl adı Hüseyin'dir. Edirne'de doğmuş ve büyümüştür. Hayatına dair fazla bilgi bulunmayan Münîrî, İstanbul'da Ruznâmçe-i Evvel katipliğinde bulunmuş ve H.1135 / M. 1722-23 yılında Edirne'de vefat etmiştir.

Şiirleri hakkında bilinenler oldukça sınırlıdır. Şiirlerinden örnekler:

*Gönül levh-i sevâd-ı harf-i esrâr-ı gam olmuştur
Veli çıkmaz beyâza lerziş-i kilik-i zebânımdan*

Açılmaz gonca-i bahtım tulû' etmez meh-i kânım

⁷ İpekten, Haluk, v.d., *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı isimler Sözlüğü*, Ankara, 1992 ; Tahir, Bursalı Mehmed, *Osmanlı Müellifleri*, Ankara, 2000, C.2, s. 409; Isen, Mustafa, *Künhü'l-Ahbarın Tezkire Kısmı*, Ankara, 1994, s.164

*Müniri oldum âzurde zemîn ü âsumânımdan*⁸

2.3. Belgradlı Münîrî

Asıl adı İbrahim b. İskender el-Münîrî er-Rûmî olup Belgradlı Münîrî Efendi adıyla meşhur olmuştur. Alim bir kişi olup Bosnalıdır. 16. yüzyılın ikinci yarısı ile 17. yüzyılın ilk çeyreğinde Belgrad'da yaşamış ve tanınmıştır. Tuhfetü'n-Nushiye, Sebilü'l-Hadi, Menâkıbu'l-Müttakîn, Nisâbu'l-İntisâb, Silsiletü'l Mukarrabin, Seb'iyât-ı Münîrî, Sübülü'l-Hüdâ adlarında eserleri vardır. Nisâbu'l-İntisâb, yaşadığı çağdaki problemleri dile getirip, bunlara tenkitler yönelttiği; Fütüvvet yapılanmasının sorgulayıp, öneriler getirdiği bir eserdir. Silsiletü'l Mukarrabîn adlı eseri ise, yaşadığı çağda tanıştığı ya da başkalarından dinlediği bazı kişilerin hayatı ve menkıbelerini kaleme almıştır.⁹ Sultan I. Ahmed devrinin sonunda Belgrad'da vefat etmiştir.¹⁰

KAYNAKLAR

- Canım, Rıdvan, *Edirne Şairleri*, , Ankara, 1995.
- Cebecioğlu, Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ankara, 1997.
- Çelebioğlu, Amil, *Kanuni Sultan Süleyman Devri Türk Edebiyatı*, İstanbul, 1994.
- Engin, Mustafa, *Belgradlı Müniri*, Bursa, 2002.
- İpekten, Haluk, *Fuzuli Hayatı Sanatı Eserleri*, Ankara, 1991.
- _____, v.d., *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı isimler Sözlüğü*, Ankara, 1992.
- İsen, Mustafa, *Kühü'l-Ahbarın Tezkire Kısmı*, Ankara, 1994.
- İspir, Meheddin, *Münîrî'nin Gülşen-i Ebrâr ve Maden- i Esrâr Mesnevisi (İnceleme - Metin - Sadeleştirme)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum, 2004.
- Levent, Agah Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihine Giriş*, 1.Cilt. TTDB., 3. Baskı, Ankara 1996.
- Tahir, Bursalı Mehmed, *Osmanlı Müellifleri*, Ankara, 2000.

⁸ Canım, Rıdvan, *Edirne Şairleri*, Ankara, 1995, s. 360

⁹ Engin, Mustafa, *Belgradlı Müniri*, Bursa, 2002, s. 20-21

¹⁰ Tahir, B. Mehmed, age., s. 25-26